Fastsættelse af erstatning for statsligekspropriationssager

Gruppe 6

11. november

Aalborg Universitet
Surveying, Planning and Land Management

AALBORG UNIVERSITY
STUDENT REPORT

Aalborg Universitet
Tekniske Fakultet for IT og Design
Surveying, Planning and Land Management
Rendsburggade 6 / 14
9000 Aalborg
https://www.tech.aau.dk//

Titel:

Den nye ekspropriationsproceslov

Projekt:

SPLM 4. semester projekt

Projektperiode:

1. februar til 11. november

Projektgruppe:

6

Deltagere:

Rune Uhrenholt Besser

Vejleder:

Finn Kjær Christensen

Sidetal: 41
Normalsider: 39
Afsluttet: 11. november 2022

Synopsis:

Dette projekt har været udarbejdet i samarbejde med Vejdirektoratet. Vejdirektoratet har præsenteret en problemstilling omhandlende statsligekspropriationer. Problematikken er at de vurdere at et flertal af ekspropriationssager som bliver påklaget til Taksationskommissionen ender med at erstatningsbeløbet bliver forhøjet, sammenlignet med mængden af sager som bliver nedsat.
Projektet vil undersøge om hvorvidt at Vejdirektoratets problemstilling er reel. Dette gøres ved undersøgelse at tidligere ekspropriationssager som er blevet påklaget til Taksationskommissionen. På baggrund af resultatet arbejdes der videre med Vejdirektoratets problemstilling. Ved en videre undersøgelse vil det prøve at belyse hvad som kan skyldes problematikken. Sagerne som undersøges i projektet har Vejdirektoratet givet adgang til og ønskes at opretholdes anonyme gennem projektet.

Rapportens indhold er frit tilgængeligt, men offentliggørelse (med kildeangivelse) må kun ske efter aftale med forfatterne.

Forord

Dette projekt er udarbejdet og skrevet af gruppe 6 på 4. semester af kandidatuddannelsen Surveying, Mapping and Land Management på Aalborg Universitet. Projektet er udarbejdet i perioden d. 1. februar til d. 11. november. 2022.

I projektperioden har været fortaget et sammenarbejde med Vejdirektoratet i både Skanderborg og Aalborg. Vejdirektoratet har givet rådighed til en kontorplads i begge afdeling, samt en bærbar computer med adgang til deres sagsarkiv. Der lyder derfor tak til begge afdelinger som har været med til at komme med inputs til projektet og opretholdt et godt sammenarbejde. Der skal også lyder tak til Finn Kjær Christensen, som i perioden har fungeret som vejleder og er kommet med rådgivning og feedback på projektet.

Læsevejledning

Projektet er skrevet uden en foranalyse, eftersom problemformuleringen er har været understøttet af Vejdirektoratet. Hovedanalysens formål er at prøve at be- eller afkræfte Vejdirektoratet problemstilling, og finde frem til hvad der kunne skylde problemet.

I projektet er der refereret til kilder ved brug af Harvard-kildehenvisningsmetoden. Dette betyder at kilder er vist som (Forfatter, årstal). Bagerst i projektet vil alle kilder som har været anvendt i projektet fremgå i en litteraturliste.

I projektet er der anvendt sager fra Vejdirektoratets sagsarkiv. Sagerne er ikke vist i projektet, eftersom Vejdirektoratet har må udlevere personlige informationer som kan forekomme i sagerne. Det har ikke været muligt at gøre de anvendte sager anonym, sagerne vil derfor være refereret til ved brug af deres sagsnummer som Vejdirektoratet har tildelt dem.

Abstract

This project is written during the 4th semester of the candidate degree of Surveying, Mapping and Land Management on Aalborg University. The project is written in the period from February 2022 to November 2022. The theme of the project is expropriation and how compensation is valued for expropriation.

The project is written alongside whit Vejdirektoratet. It is Vejdirektoratet that have presented the problem of the project. The problem presented was that Vejdirektoratet has a lot of cases about expropriation and when the owners of the expropriated land complaints about the compensation they get from their property the owners often win the case and receive an extra amount of money.

The first part of the project is used to gather information and knowledge about expropriation. This information will later could be used to understand and create surveys. The surveys showed that Vejdirektoratet might be right about the problem they have presented. To help whit the project Vejdirektoratet gave access to all their cases where the compensation have been appealed. It comes to show that only in a few cases Vejdirektoratet was the winner. In the project there will be conducted more surveys to try to find what due the they win so few cases.

In the last part of the project a discussion is presented that will discus the result of the surveys and try to conclude what the reason is to most cases ends whit the property owners winning.

Indholdsfortegnelse

Kapitel 1 Indledning **1**

Kapitel 2 Metodologi **3**
2.1 Hvad er metodologi 3
2.2 Projektets brug af metodologi 4

Kapitel 3 Projektstruktur og metode **5**
3.1 Projektstruktur 5
3.2 Casestudie 6
3.3 Metoder til dataindsamling 7

Part I Hovedanalyse **9**

Kapitel 4 Hvad er ekspropriation **11**

Kapitel 5 Præsentation af ekspropriationsprocesser **13**
5.1 Delkonklusion 14

Kapitel 6 Præsentation af betænkning **15**
6.1 Præsentation af data 15
6.2 Delkonklusion 17

Kapitel 7 Ekspropriationssager fra Vejdirektoratet **19**
7.1 Udvælgelse af sager 19

Kapitel 8 Analyse af sager fra Vejdirektoratets økonomiske ændring **21**
8.1 Analyse af Vejdirektoratets ekspropriations sager 21
8.2 Vejdirektoratets omkostninger af Taksationskommissionens afgørelser. . 22
8.3 Delkonklusion 25

Kapitel 9 Analyse af sagsafgørelser fra Vejdirektoratets sagsarkiv **27**
9.1 Lokation af sagerne 27
9.2 Sammenligning af afgørelser i samme årstal 28
9.3 Argumentation for sagsafgørelser 29
9.4 Delkonklusion 33

Kapitel 10 Diskussion **35**

Kapitel 11 Konklusion **39**

Litteratur **41**

1 | Indledning

Ved opførelse af nye veje- og baneanlæg bliver de nødvendige arealer ofte erhvervet gennem ekspropriation. Grundet ejendomsretten i Danmark, er den oprindelige grundejer sikret at modtage erstatning for afgivet jord, når denne afståes i forbindelse med ekspropriation. Erstatningsbeløbet bliver ved statslige ekspropriationer fastsat af Ekspropriationskommissionen. Er parter i sagen utilfredse med den fassatte erstatning, kan denne påklages til Taksationskommissionen, som reevaluere erstatningsbeløbet og har mulighed for at nedsætte, fastsætte eller forhøje erstatningsbeløbet vurderet af Ekspropriationskommissionen.

Staten nedsatte i 2017 Ekspropriationsudvalget, som for perioden 2014 til 2016 har undersøgt statslige ekspropriationer. I deres resultat fra 2018, "Betænkning om Ekspropriations efter Planloven", fremhæves det at der i perioden har været 4856 statslige ekspropriationssager, og at af de 4856 sager fremgår at 322 er påklaget og sendt til taksation. Samtidig fremgår det af betænkningen at 40% af de påklagede sager forhøjes ved påklage til Taksationskommissionen (Ekspropriationsudvalget, 2018).

I forbindelse med resultatet af Ekspropriationsudvalgets arbejde, udpeger Vejdirektoratet en problemstilling i forhold til borgerens retsikkerhed ved statslige ekspropriationer. Fordi en større andel af sagsafgørelserne fra Taksationskommissionen ender med et øget erstatningsbeløb, falder retssikkerheden i ekspropriationsprocessen. Retssikkerheden opretholdes ved at lovgivning og statslige processer er gennemskuelige for borgerne. Ved den statslige ekspropriationsproces er dette ikke tilfældet, eftersom erstatningsbeløbet ikke bliver vurderet ens ved Ekspropriationskommissionen og Taksationskommissionen. Denne ulighed i fastlæggelse af erstatningsbeløbet mindsker borgernes retssikkerhed.

Den bagvedliggende undren er hvordan et flertal af sager ender med en forhøjelse af erstatningsbeløbet og hvad som skyldes disse vurderinger. For at oplyse problemet stiller Vejdirektoratet deres sagsarkiv til rådighed, så det vil være muligt at gennemgå de sager som Vejdirektoratet har haft til taksation.

Ud fra indledende tanker til projektet er følgende problemformulering formuleret:

Er der en systematisk sammenhæng mellem forhøjelse af erstatning og påklage til Taksationskommissionen, og i så fald hvorfor sker der forhøjelse?

Problemformuleringen lægger op til følgende underspørgsmål:

1. *Hvad er ekspropriation og hvordan er erstatningsprocessen for statslig ekspropriation?*
2. *Hvor stor en del af sagsafgørelser fortaget af Taksationskommissionen, omhandlende erstatning ved statslig ekspropriation, ender med en forhøjelse af erstatningsbeløbet?*
3. *Hvad er argumentationen for Taksationskommissionens afgørelser og er der en sammenhæng mellem argumentationerne og afgørelserne i sagerne?*

Delspørgsmål 1: For at opnå en forståelse for hvordan erstatning for statslige ekspropriationer er fastsat, vil der fortages en præsentation af hvordan ekspropriation bliver anvendt som et værktøj. Efterfølgende vil dele af den statslige ekspropriationsproces, som vedrører fastsættelse og påklage af erstatningsbeløbet, blive præsenteret.

Delspørgsmål 2: På baggrund af en undersøgelse af Vejdirektoratets sagsarkiv, vil der blive fortaget en analyse på baggrund af Taksationskommissionens afgørelser i sagerne. Analysen vil være med til at bekræfte eller afkræfte Vejdirektoratets problemstilling. Ud fra analysen præsenteres omfanget af problemet ved at analysere forholdet mellem mængden af sagsafgørelser som ender med en forhøjelse i mod hvor mange afgørelser som bliver fastsat eller nedsat.

Delspørgsmål 3: For de undersøgte sagsafgørelser vil argumentationen for forhøjelse eller nedsættelse af erstatningen analyseres. Dette vil belyse om der er en sammenhæng mellem sagens afgørelse og argumentationen herfor. Analysen vil kunne være med til at fremhæve hvis der er uoverensstemmelse mellem Ekspropriationskommissionen og Taksationskommissionens grundlag for vurdering af erstatningsbeløbet. Analysen vil forsøge at fremhæve, hvor der potentielt er en forskel i vurderingsgrundlaget mellem de to instanser.

2 | Metodologi

Dette kapitel har til formål at præcenter hvordan viden skabes gennem projektet og hvordan det bliver udnyttet til at fortage undersøgelser og analyser i de følgende kapitler. Metodologi ligge tilgrund for vil af metode som efterfølgende vil blive præsenteret i metodeafsnittet.

2.1 Hvad er metodologi

Som påpeget, er der forskel på metode og metodologi. Først vil den metodologi som er anvendt i projektet bliver præsenteret. Metodologi kan beskrives ved at det er den general tanke om hvordan viden skabes. Metode beskriver de metoder som bliver valgt til at indsamle og skabe data. Metodevalg bygger på metodologi.

Metodologi er i tæt samarbejde med videnskabsteori. Videnskabsteori omhandler også om hvordan man skaber en vindensdannelse indenfor den videnskablige verden. Formålet med metodologi og videnskabsteori er at få forskere og projektudviklere til at reflektere over valg som medføre at et givende projekt bliver påvirket i den rette retning.

Indenfor videnskabsteori og metodologi er der overordnet 3 retninger. Retningerne er den naturvidenskabelige, humanistiske og samfundsvidenskabelige retning. Hver af disse retninger kan være med til at forme et projekt forskelligt. Det der derfor vigtigt at arbejde med den retning som bedst tilpasser sig det ønskede formål med projektet. (Thisted, 2018, s. 38).

2.1.1 Metodologiske og videnskabsteoretiske tilgange

Den naturvidenskabelige retning indeholder ofte kvantitative metode tilgange. Som forsker ønsker man ikke at påvirke data. Ofte kan resultater indefor denne retning observeres (Thisted, 2018, p. 35-37).

Den humanistiske retning indeholder ofte kvalitative undersøgelser og resultater. Den viden der anvendes bygger generalt på fortolkning. For at kunne skabe en forståelse og kunne fortolke viden, kræver det ofte at man kan relatere emnet til egne erfaringer. (Thisted, 2018, p. 36-37).

Den samfundsvidenskabelige retning gør ofte både brug af kvantitative og kvalitative metoder. Denne retning prøver at fortolke bredt på samfundet. Samlignede med den humanistiske retning har denne retning fokus på hvordan borgerne påvirker og bliver påvirket af samfundet. (Faktalink, n. d.)

I dette projekt vil der arbejdes med den samfundsvidenskabelige retning. Dette valg er truffet på baggrund af den naturlige brug af både kvantitative og kvalitative metoder.

2.2 Projektets brug af metodologi

Der vil i dette afsnit bliver præsenteret hvilket metodoiske tanker som ligger bag udarbejdelsen af projektet. De metodoiske tanker vil påvirke hvilke metoder som vil blive anvendt gennem projektet.

2.2.1 Hermeneutik

I projektet anvendes hermeneutik. Hermeneutik er med til at skabe projektets struktur, til dette anvendes den hermeneutiske spiral. Grundlæggende anvendes den hermeneutiske spiral til at skabe vinde ud fra litteratur, undersøgelser og data. Den vinden som bliver tildelt fra resultater og fortolkninger bliver så efterfølgende anvendt til at lave nye undersøgelser og fortolkninger. Denne proces forsætter og medfører at man forholder sig til de konklusioner som bliver skabt gennem projektet (Thisted, 2018, p. 60).

I projektet vil den hermeneutiske spiral anvendes ved først at danne en overordnet for projektets emne. Efterfølgende vil denne viden være med det at kunne skabe en forståelse af problematikker. Data og resultater fra eksterne rapporter vil også kunne benyttes som grundlagt for nye undersøgelser, hvor det efterfølgende vil kunne reflekteres over resultaterne.

2.2.2 Den deduktive tilgang

Slutteligt kan det nævnes at der gøres brug af deduktiv tilgang til dannelsen af ny viden. I den deduktive tilgang bruger man den enkelte analyse til at forsøge at bekræfte eksisterende teori. I den induktive tilgang er man derimod i stand til at generalisere og danne ny viden ud fra enkelte analyser. Den deduktive tilgang bruges da det ønskes at undersøge i hvor stor en grad at Taksationskommissionens afgørelser ender med at erstatningsbeløbet for statslige ekspropriationer forhøjes, og efterfølgende om dette er en problematik.

3 Projektstruktur og metode

I dette kapitel vil projektets struktur blive præsenteret sammen med de valgte metoder som er anvendt til at indsamle og bearbejde data. Projektet følger den samfundsvidenskabelige retning og der vil derfor både anvendes kvalitative og kvantitative metoder i projektet.

3.1 Projektstruktur

Projektet er inddelt i tre overordnede dele: introduktion, hovedanalyse og evaluering, og projektstrukturen fremgår af figur 3.1. I den første del af projektet præsenteres baggrunden for projektet. Denne del giver en grundlæggende forståelse for problemstillingen og tildeler en baggrundsviden som kan anvendes i de resterende dele af projektet. Introduktionen indeholder i dette projekt, udover præsentation af problemstillingen, en undersøgelse af hvad ekspropriation er og hvordan ekspropriation anvendes.

Den anden del af projektet, hovedanalysen, indeholder analyser af data som i samarbejde med de andre dele af har til formål at hjælpe til en besvarelse problemformuleringen samt de tilhørende underspørgsmål. Hovedanalysen indeholder i dette projekt en præsentation og analyse af data fra "Betænkning om Ekspropriations efter Planloven" baseret på sagsafgørelser fra Taksationskommissionen, samt en analyse af de sagsafgørelser som Vejdirektoratet har modtaget af Taksationskommissionen.

Til at undersøge Vejdirektoratets ekspropriationssager anvendes et casestudie. Casestudiet anvendes til undersøge enkelte faktorer i sagerne med formålet at skabe en overordnet forståelse for problemstillingen. Af de sager som Vejdirektoratet har haft en part i, er der udvalgt 50 sager som danner baggrund for dette projekt. Sagerne er tilfældigt udvalgt i årrækken 2017 til 2020. Dette har været nødvendigt for at kunne overholde projektets deadline. Derudover vil det blive undersøgt hvad Taksationskommissionens argumenter for forhøjelse af erstatningsbeløbet er og om der er en sammenhæng mellem sager der ender med samme resultat. Til slut vil resultaterne af de forskellige analyser blive diskuteret. Diskussionen præsentere de tendenser og tilfældigheder som er for resultaterne af Taksationskommissionens vurderinger.

I projektets tredje og afsluttende del, evaluering, konkluderes der på projektets analyser samt hvorvidt der er en systematisk sammenhæng mellem forhøjelse af erstatning og påklage til Taksationskommissionen, og dermed om Vejdirektoratets problemstilling er reel. Derudover vil der følge en perspektivering af projektets resultater, samt valg og fravalg undervejs i projektet.

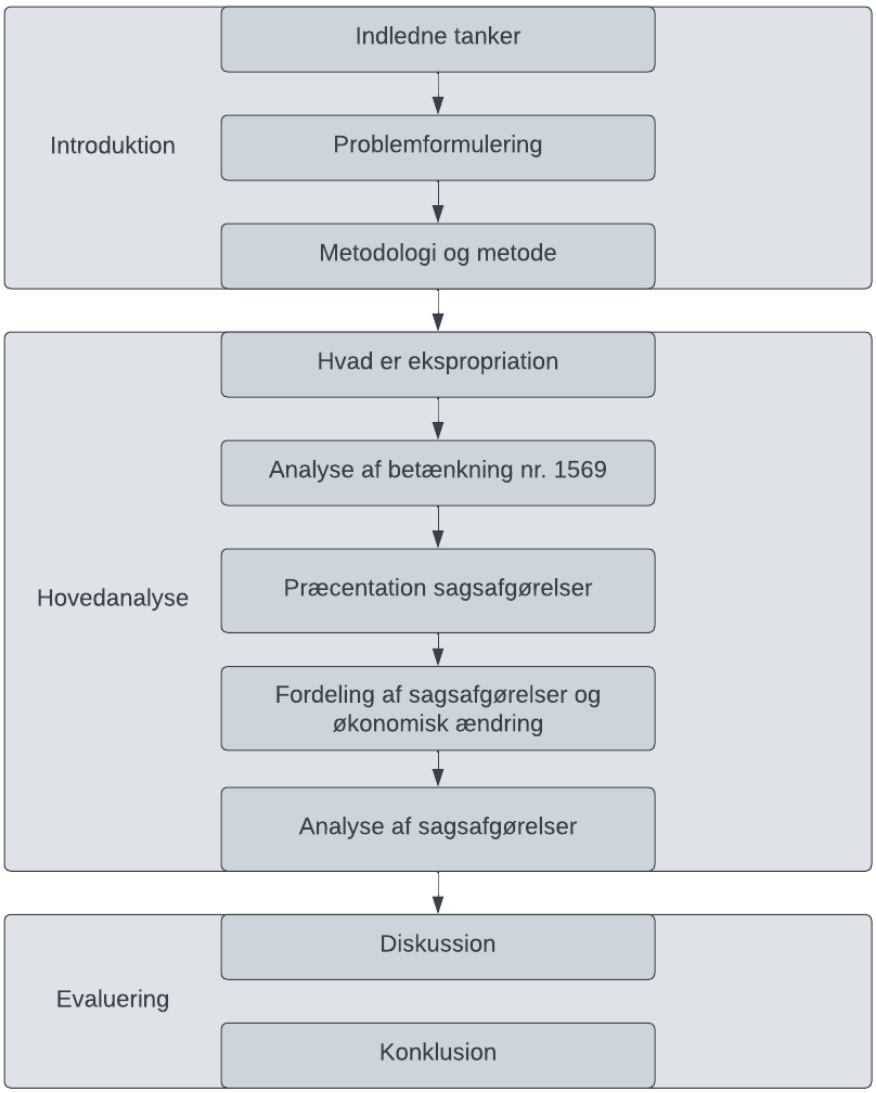

Figur 3.1g Projektets struktur

3.2 Casestudie

Formålet med dette projekt er at undersøge om der er en systematisk sammenhæng mellem afgørelserne på statslige ekspropriationssager som bliver påklaget til Taksationskommissionen. På baggrund af dette er det valgt at fortage et casestudie. Gennem et casestudie er det muligt at dele en problemstilling op i mindre analyser med det formål at undersøger og forstå flere faktorer separat og efterfølgende anvende den indsamlede viden til at få en forståelse for den overordnede problemstilling (Maaløe, 2002, pp. 68, 76).

I dette projekt er casestudiet anvendt ved at undersøge enkelte elementer i sagerne fra Vejdirektoratets sagsarkiv. I projektet undersøges hvordan afgørelserne af sager som ender hos Taksationskommissionens er fordelt i forhold til om sagerne ender med en forhøjelse, stadfæstelse eller en nedsættelse af erstatningsbeløbet. Efterfølgende vil forskellige faktorer

undersøges enkeltvist, med det formål at finde frem til hvilke faktorer der har en indflydelse på den overordnede problemstilling. Faktorerne som vil blive undersøgt er udfaldet af Taksationskommissionens afgørelse, hvor stor en stigning eller fald der er for erstatningsbeløbet, om der er en sammenhæng mellem argumentationerne i afgørelserne og om der er en geografisk sammenhæng mellem udfaldet af sagerne. Samlet vil faktorerne kunne udpege eventuelle problemer i erstatningssystemet.

3.3 Metoder til dataindsamling

Tidligere er det nævnt, at der både vil gøres brug af kvantitative og kvalitative metoder. Den kvantitative tilgang bliver anvendt til at skabe et stort datagrundlag, men på bekostning af kvaliteten af data. Den kvantitative tilgang er brugbar til at undersøge en større mængde sagsafgørelser, hvor det efterfølgende vil være muligt at fortage analyser ud fra resultaterne. Denne tilgang er anvendt på data præsenteret af Ekspropriationsudvalget. Ekspropriationsudvalget har i "Betænkning om Ekspropriations efter Planloven" fremstillet data der præsentere mængden af ekspropriationssager fra år 2014 til 2016, samt mængden af påklaget sager og sagernes resultat. Den præsenteret data er opdelt i Taksationskommissionerne for Øerne og Jylland. Den kvantitative metode anvendes her til at arbejde videre med denne data, som bliver præsenteret i en samlede fordeling af resultatet for påklaget statslige eksprorpriationssager i den samme årrække.

Modsat anvendes den kvalitative tilgang til af arbejde med et mindre datasæt, hvilket giver mulighed for at arbejde i dybden med datasættet. Denne metode anvendes ved gennemgang af sagerne modtaget af Vejdirektoratet. Sammenlignet med sagerne fra Ekspropriationsudvalget er der færre sager hvilket gøre det muligt at undersøge sagerne i dybden. Den kvalitative metode er anvendt ved brug af et casestudie for de 50 tilfældig udvalgte sager. Dette betyder at alle sagerne er læst igennem hvilket oplyser flere detaljer angående sagerne som kan være med til at afklarer hvorfor det er de færreste sager som ender med en nedsættelse af erstatningsbeløbet.

3.3.1 Dokumentanalyse

I dette projekt er dokumentanalyse anvendt til at fremfinde og skabe data. Dokumentanalyse kan anvendes på alle skrevende dokumenter, såsom bøger og rapporter. I dette projekt er dokumentanalyse anvendt på sagsafgørelser, en betænkning, hjemmesider og rapporter. Dokumenter benyttet i dette projekt er indsamlet ved at have fået adgang til offentlige myndigheders sagsarkiv. Andre dokumenter er fundet gennem offentlige myndigheders hjemmesider.

Part I

Hovedanalyse

4 | Hvad er ekspropriation

I dette kapitel vil begrebet ekspropriation beskrives. Kapitlet vil definere hvilke kriterier som skal være opfyldt før det er muligt at ekspropriere. Dette kapitel har til formål at give en baggrundsviden og forståelse for ekspropriation som kan anvendes gennem resten af projektet. Senere i projektet vil statslige ekspropriationssager bliver analyseret. For at kunne få den bedst mulige forståelse for analysernes resultater, vil det grundlæggende forståelse for hvad ekspropriation er og hvornår det er tilladt at anvende bliver præsenteret i dette kapitel.

Definition af ekspropriation

I Danmark er borgerens ejendomsret ukrænkelig og det er kun muligt at blive tvunget til at afstå dele af sin ejendom hvis det er for samfundets bedste. Hvis dette er tilfældet skal der forkomme en fuldstændig erstatning af det afstået areal. Dette er defineret i Grundlovens § 73. Det er i sådanne tilfælde at man anvender ekspropriation.

> *Ejendomsretten er ukrænkelig. Ingen kan tilpligtes at afstå sin ejendom, uden hvor almenvellet kræver det. Det kan kun ske ifølge lov og mod fuldstændig erstatning.*
> Grundlovens § 73 (Statsministeriet, 2017)

Hvornår kan man ekspropriere

Først vil det undersøges hvilke krav som skal være gældende før det er muligt at foretage ekspropriation af en ejendom.
For at kunne foretage en ekspropriation skal det omtalte jordstykke opfylde følgende krav, der skal være en beskyttet rettighed, en rettighedshaver og der skal kunne antages at være pligtmæssig afståelse af jorden (Mølbeck, Flensborg og Mørup, 2019, s. 25).

De tre kriterier som skal være opfyldt vil blive uddybet. En beskyttet rettighed kan være et udtryk for flere ting. Det kan være en lodsejer som ejer jordstykket som har en beskyttet rettighed over jorden. En beskyttet rettighed kan også være tildelt en lejer af jordstykket eller en servitut som er pålagt jordstykket (Mølbeck, Flensborg og Mørup, 2019, s. 26-30).

I forlængelse af dette er en beskyttet rettighedshaver ejerne af jorden med den beskyttet rettighed på. Det vil sige at det både kan være ejerne af en ejendom og en myndighed som for eksempel har en servitut på fremmede mands ejendom (Mølbeck, Flensborg og Mørup, 2019, s. 30-32).

Det sidste krav er at der skal være en pligtmæssig afståelse af jorden. For opfyldelse af dette krav er der fire betingelser som skal være opfyldt. Det første er at der skal overføres en ret til en anden. Det andet krav er at indgrebet på ejendommen skal være konkret. Det

tredje krav er at jordstykket skal have en betydning for projektet. Det sidste krav er at indgrebets intensitet har en betydning (Mølbeck, Flensborg og Mørup, 2019, s. 33-36).

Ekspropriationens lovlighed

Når det konstateres at der skal fortages et indgreb som er ekspropriationsudløsende, skal det efterfølgende undersøges om det er lovligt at foretage ekspropriationen. På baggrund af Grundlovens § 73 skal fire krav være opfyldt. Det omhandler kravet om almenvellet, nødvendighed, hjemmel gennem lov og fuldstændig erstatning. Disse fire krav vil blive præsenteret nedenfor.

Almenvellet

Dette krav omhandler at ekspropriationen kun kan foretages når det er for det fældes bedste. Hvad det fældes bedste er, er defineret af Folketinget. Folketinget udpeger gennem love hvilke projektet som er defineret til at være for almenvellets bedste (Mølbeck, Flensborg og Mørup, 2019, s. 63-68).

Nødvendighedskravet

Dette krav omhandler hvornår det er nødvendigt at anvende ekspropriation. Ekspropriation anses som at være et ekstremt værktøj som anvendes når ikke andet er muligt. For projekter skal det derfor vurderes hvornår det er nødvendigt at ekspropriere og hvornår man kan andvende andre værktøjer (Mølbeck, Flensborg og Mørup, 2019, s. 69).

Lovhjemmel

Dette krav er med til sikre at ekspropriation kun bliver anvendt i situationer hvor det er ønsket. Med dette krav er det ikke nok at ønske at anvende ekspropriation, men det er også nødvendigt at kunne finde lovhjemmel til at anvende ekspropriation (Mølbeck, Flensborg og Mørup, 2019, s. 69).

Erstatning

Det sidste krav om fuldstændig erstatning sikre at lodsejer som bliver påvirket af ekspropriation er sikret i at modtage en erstatning for værdien af den jord som ejeren mister, men også at modtage erstatning for potentielle goder der måtte have været for ejeren.

5 Præsentation af ekspropriationsprocesser

I dette kapitel vil ekspropriationsprocessen for den statslige ekspropriationsproces. Formålet med kapitlet der er danne en forståelse for processen der ligger bag ekspropriationsagerne fra Vejdirektoratet med fokus på erstatningsfastsættelse.

Før at det er muligt at foretage ekspropriation for en ejendom skal der først foretages en ekspropriationsforretning. Ekspropriationsforretning skal afholdes et sted hvor det er muligt for offentligheden at møde. Dette kan for eksempel været på et kommunekontor jf. Ekspropriationsprocesloven § 12 stk. 2.

Efter at ekspropriationsforretningen er blevet afholdt og de involveret i sagen har haft muligheden for at udtrykke deres holdninger, kan Ekspropriationskommissionen træffe en beslutning om ekspropriationen skal gennemføres eller ej jf. Ekspropriationsprocesloven § 15 stk. 4.

Hvis Ekspropriationskommissionen beslutter at ekspropriationen skal fortages, informere kommissionen de pårørte lodsejere om i hvor stor en grad deres ejendom bliver påvirket af ekspropriationen. Efterfølgende skal der fastlægges erstatning til hver lodsejer. Her har lodsejerne mulighed for at påpege hvad de mister ved ekspropriationen og hvad de mener har værdi. Efterfølgende fremlægger Ekspropriationskommissionen et erstatningsbeløb jf. Ekspropriationsprocesloven § 17 stk. 1.

Efter at Ekspropriationskommissionen har fremlagt erstatningstilbudet kan ekspropriationsprocessen gå i to retninger. Den første mulighed er at alle parter godkender beløbet fremlagt af Ekspropriationskommissionen. Dette kan ske med en betænkningstid på 14 dage.

Den anden mulighed er at erstatningsbeløbet ikke godkendes af parterne. Ved dette tilfælde notere Ekspropriationskommissionen dette i forhandlingsprotokollen jf. Ekspropriationsprocesloven § 17 stk. 3.

Senest fire uger efter at ekspropriationsprotokollen er underskrevet kan sagen indbringes for taksationskommissionen jf. Ekspropriationsprocesloven § 19. Efterfølgende fortages der en taksationsforretning som senest skal varsles til parterne fire uger før det den finder sted jf. Ekspropriationsprocesloven § 19 stk. 2. Efter taksationsforretningen er gennemført vurdere Taksationskommissionen om erstatningsbeløbet skal stadfæstes, forhøjes eller nedsættes. Hvis en part stadig ikke er tilfreds med erstatningsbeløbet er det muligt at indbringe kendelsen for byretten og efterfølgende lands- og højesteretten.

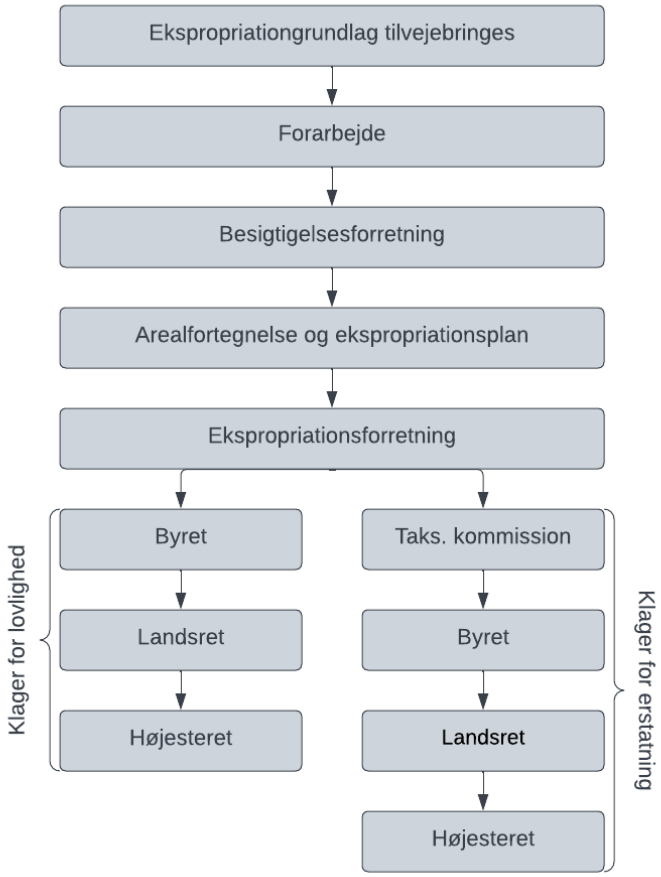

Figur 5.1g Ekspropriationsprocessen ved statslige projekter som beskrevet i Ekspropriationsprocesloven. Udarbejdet med inspiration fra (Mølbeck, Flensborg og Mørup, 2019, s. 387)

5.1 Delkonklusion

I det følgende projekt er der fokus på sager omhandlende statslige ekspropriationser. Dette betyder at sagerne er gennemfør efter den statslige ekspropriationsproces.

6 Præsentation af betænkning

I dette kapitel vil der blive foretaget en præsentation af data fremstillet af Ekspropriationsudvalget på baggrund af sager omhandlende statslige ekspropriationer, hvor erstatningsbeløbet vurderet af Ekspropriationskommissionen er blevet påklaget til Taksationskommissionen. I betænkningen er sagsafgørelserne opdelt efter om sagerne tilhøre Taksationskommissionerne i Jylland eller Taksationskommissionerne for Øerne. Data præsenteres efter samme opdeling som i betænkningen fra Ekspropriationsudvalget hvor der efterfølgende vil foretages en samlet analyse af data fra Jylland og data fra Øerne for at danne et samlet overblik over resultatet af sagsafgørelser i hele Danmark i perioden 2014 til 2016. Data anvendt fra betænkningen er udarbejdet på baggrund af 4856 sager i perioden.

6.1 Præsentation af data

I 2018 udkom betænkningen "ekspropriation efter planloven" fortager af Ekspropriationsudvalget. Betænkningens havde til formål at undersøge muligheder og konsekvenser ved at forbedre borgerens retssikkerhed i henhold til planlovens ekspropriationsbestemmelser. I betænkningen er der fortaget flere analyse af ekspropriationssager præsenteret. En af analyserne fremhæver forholdet mellem hvor mange statslige ekspropriationssager som har været udarbejdet mellem 2014 til 2016. Analyser præsenterer også hvor mange af sagerne som er påklaget og gået til taksation. Undersøgelsen er opdelt i to analyser, den ene dækker statslige ekspropriationer i Jylland og den anden dækker over øerne.
I perioden 2014 til 2016 har der samlet i Jylland været udarbejdet 2973 statslige ekspropriationssager. Ud af det samlede antal er 255 af sagerne blevet påklaget og sendt til taksation. Sagerne som Taksationskommissionen har haft til afgørelse, har arbejdsgruppen opdelt efter udfaldet af afgørelsen. Afgørelserne er inddelt efter om kommissionen har vurderet om erstatningsbeløbet skulle nedsættes, stedfæstet eller forhøjes. I den nedenstående figur 6.1 er fordelingen af sagsafgørelserne præsenteret.

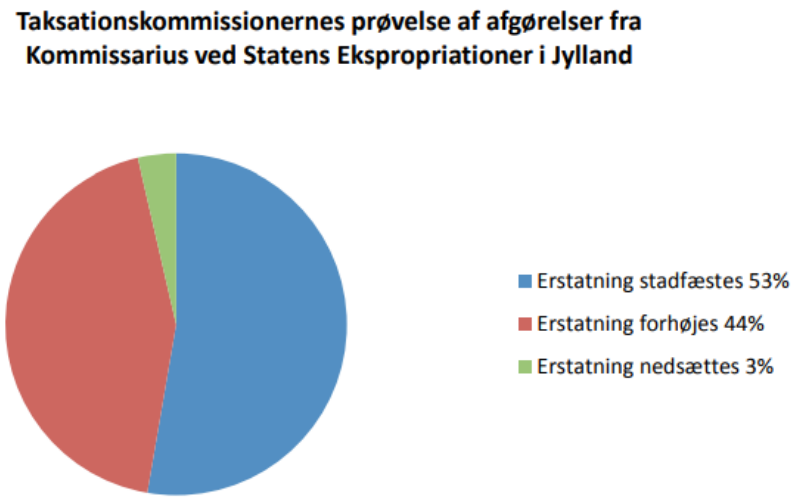

Figur 6.1

Af ovenstående figuren fremgår det at sagsafgørelserne primært ender med at blive stedfæstet eller forhøjet, hvor 53% af sagerne blev stadfæstet og 44% af sagerne blev forhøjet. Ud af afgørelserne er det kun 3%, tilsvarende 8 sager, hvor afgørelsen ender med en nedsættelse af erstatningsbeløbet.

I den samme periode har der samlet været 1883 statslige ekspropriationssager på øerne, hvor 67 af sagerne er påklaget til taksation. Arbejdsgruppen har som for Jylland fremstillet et diagram hvor fordelingen af afgørelserne på de påklaget sager er opdelt i nedsættes, stedfæstet eller forhøjes. Diagrammet er vist nedenfor på figur 6.2.

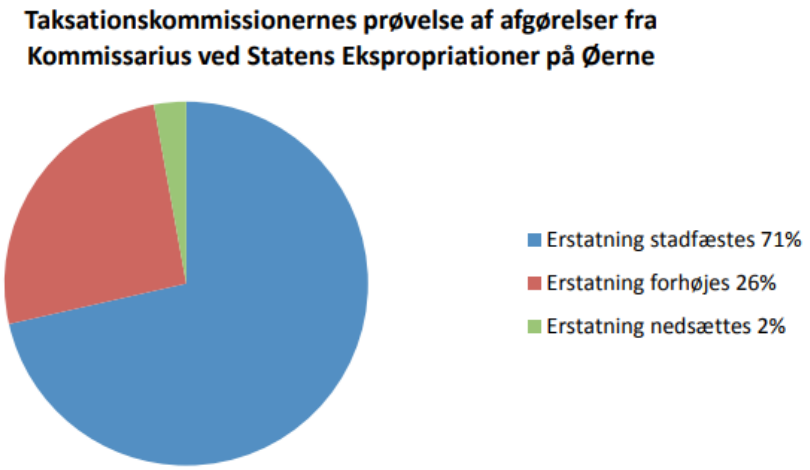

Figur 6.2

Af sagerne er det størstedelen af afgørelsen som er blevet stadfæstes, svarende til 71% af de samlede sager på øerne. Figuren præsenter at der også for Taksationskommissionen fra øerne er et klart undertal af afgørelser som ender med en nedsættelse af erstatningsbeløbet. Samlet er 2% af sagerne i perioden som er blevet nedsat. Det svarer til kun 1 af de 67 sager som er blevet sendt til taksation, er nedsat. Tilbage er den mængde af sager som er blevet forhøjet, som er 26% af sagerne.

For at danne et samlede overblik for alle sagsafgørelser truffet af Taksationskommissionerne i hele landet, er datagrundlaget for de to ovenstående figurer 6.1 og 6.2 sammensat i en figur. For fremstilling af figuren har det været nødvendigt at fortage en beregning af hvor mange sager som henholdsvis er endt med en stadfæstelse, forhøjelse og nedsættelse. Beregningerne er tilslut blevet afrundet hvilket medfører en usikkerhed til resultatet. Den endelige data er vist i den nedenstående figur 6.3.

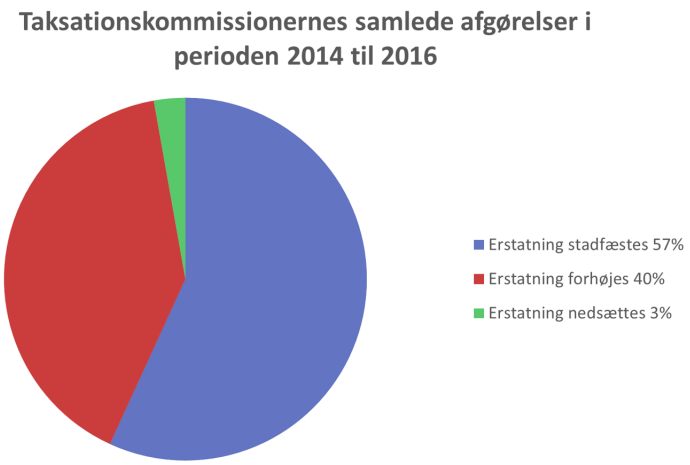

Figur 6.3

Det samlede antal af sager som i årrækken 2014 til 2016 som er advent til at konstruere figur 6.3 er 322. Det ses på figuren at 57% af sagsafgørelser fra Taksationskommissionen er endt med at erstatningsbeløbet er blevet stadfæstes. 40% af afgørelserne er blevet forhøjet og kun 3% af sagerne er endt med en nedsættelse af erstatningsbeløbet.

Ud fra 6.3 kan det aflæses at i perioden 2014 til 2016 har Taksationskommissionen stadfæstet 57% af de sager som har været modtaget afgående erstatningsbeløbet ved ekspropriationer. Dette betyder også at i 43% af sagerne har der været en uenighed mellem Ekspropriationskommissionen og Taksationskommissionen. Det svare til at over 2 ud af 5 sager ender med at modtaget et andet erstatningsbeløb end først vurderet, og i størstedelen af tilfældene er det et større beløb som skal udbetales til parten som er påvirkede af ekspropriationen.

6.2 Delkonklusion

På baggrund af data præsenteret fra Betænkning nr. 1569 foretaget af Ekspropriationsudvalget og en videre bearbejdning af samme data, kan det konkluderes at næsten halvdelen af sagerne som går til taksation ender med en ændring af erstatningsbeløbet. Det fremgår af analyserne at for både Taksationskommissionerne i Jylland og på øerne at der er et klart overtal af sager som ender med at forhøje erstatningsbeløbet sammenlignet med sager som bliver nedsat. Det samme kan konstateres af en analyse af de samlede sager fra hele Danmark.
Data i analysen bekræfter problemet udpeget af Vejdirektoratet angående mængden af sagsafgørelser der ender med en forhøjelse af erstatningsbeløbet. Grundet dette vil de følgende kapitler indeholde analyser af data fra andre årrækker og undersøge om de samme tendenser stadig gør sig gældende i Taksationskommissionernes afgørelser.

7 Ekspropriationssager fra Vejdirektoratet

I dette kapitel vil det som i det ovenstående kapitel undersøges udfaldet af påklaget ekspropriationssager. Dette kapitel er udarbejdet i sammenarbejde med Vejdirektoratet. Sagerne som er præsenteret i kapitlet er fundet i Vejdirektoratets sagsarkiv. Dette betyder at i alle sagerne er Vejdirektoratet myndigheden som eksproprierer. Det har i projektperioden ikke være muligt at gennemgå eller Vejdirektoratets sager i deres sagsarkiv, grundet dette vil der i starten af kapitlet være fortaget en præsentation af hvordan der sagerne er blevet fundet, samt hvordan at sagerne er blevet udvalgt og hvordan sagerne er blevet undersøgt. Efterfølgende vil der som i ovenstående fortages analyser af sagerne og der vil laves statestik på baggrund af resultaterne af sagerne.

7.1 Udvælgelse af sager

I dette afsnit undersøges det om tendenserne fra Ekspropriationsudvalgets betænkning som har fokus på data fra 2014 til 1016 også fremgå i andre årstal eller om tendenserne afviger. Til frembringelse af sagerne brugt i projektet har der været fortaget en sammenarbejdes aftale med Vejdirektoratet. Ved valget om at arbejde med Vejdirektoratets problemstilling har de samtidig givet adgang til deres sagsarkiv, hvilket indeholder alle sager angående ekspropriation, inklusiv sager som er blevet påklaget. I de efterfølgende analyser vil alle sager fra sager fra sagsarkivet vil det ikke være alle sagerne som vil være brugt analyserne. Dette er grundet mængden af sager som er tilgængelige i arkivet. Det har ikke været muligt at læse om gennemgå alle sager og afgørelser i arkivet. Der er derfor kun arbejdet med et uddrag af de samlede sager. Dette vil dog medføre at kvaliteten af resultaterne af analyserne vil være mindsket. For stadig at få et troværdigt resultat af analyserne, vil sagerne bliver udvalgt tilfældigt. Til analyserne er der udvalgt sager fra flest muligt årstal og for hvert årstal er de udvalgte sager fordelt ud på hele året. Der vil dog være perioder hvor der ikke har været ekspropriationssager som har være påklager og der vil derfor være perioder hvor der ikke vil være data. Sagsarkivet indeholder også sager som er blevet påklaget på baggrund af støjgener fra det projekt som er eksproprieret for. Disse sager er ikke inkluderet i datagrundlaget eftersom klagerne ikke er angående erstatningsbeløbet, men i stedet efterfølgende gener af projektet.

Datagrundlaget brugt i de kommende analyser er opbygget på baggrund af Taksationskommissionens sagsafgørelser. Taksationskommissionens afgørelser er fundet i Vejdirektoratets sagsarkiv sammen med andre dokumenter omhandlende en specifik sag. For hver sag ligger der flere dokumenter. Til fremstilling af sagernes resultater er der primært kun arbejdet med et dokument for hver sag. For hver sag er dette dokument kaldet "Taksationskommissionens afgørelse". Dokumentet indeholder et resume af hele sagen. Afgørelserne præsenterer først hvad sagen omhandler, hvem som eksproprierer og hvad der skal eksproprieres. Efterføl-

gende er der en præsentation af Ekspropriationskommissionens afgørelse, samt den bagved liggende begrundelse for afgørelsen. Derefter bliver Taksationskommissionens afgørelse præsenteret. Først kommenterer Taksationskommissionen på vurderingen fortaget af Ekspropriationskommissionen. Ud fra Ekspropriationskommissionens vurderinger forholder Taksationskommissionen sig til om de er enige i vurderingen eller om de mener at der skal fortages en revurdering. Efter at have kommenteret på Ekspropriationskommissionens vurdering fremlægges den nye vurdering inklusive omkostninger for vurderingen.

Arbejdet med gennemlæsning af sagerne er fortaget på Vejdirektoratets matrikler, i henholdsvis Aalborg og Skanderborg. Det har ikke været muligt at oprette adgang til sagerne fra VPN, eftersom det blev vurderet fra Vejdirektoratets sides at det ikke vil være nødvendigt til projektets størrelse og at det vil være muligt at få rådgivning hvis arbejdet ville foretages hos Vejdirektoratet. Ved at gennemlæsning af sagerne er fortaget hos Vejdirektoratet har de en bedre gange ti for at sagerne ikke bliver videre sendt til andre parter. Sagerne inde holder fortrolige oplysninger på parterne i sagen som også har medført at der i projektet vil være refereret til specifikke sager fra Vejdirektoratets sagsarkiv. Sagerne vil dog ikke være præsenteret i projektet eller bilag. Sagerne vil blive refereret til på deres sagsnummer de er tildelt af Vejdirektoratet. Dette skyles sagerne indeholder følsomme oplysninger såsom navn og adresser på parter i sagerne. Hvis sagerne skulle have været vist i projektet, ville det kræve at de blev gjort anonyme. Dette har der ikke været ressourcer til og derfor vil sagsnummeret blive brugt som reference.

8 Analyse af sager fra Vejdirektoratets økonomiske ændring

I dette kapitel vil de gennemlæste sager, der senere vil blive fortaget analyser på baggrund af, præsenteres. Præsentationen af data vil forekomme som i kapitel 6, hvor Taksationskommissionens afgørelser vil blive præsenteret i et diagram som viser fordelingen af sager som er vurderet til at blive nedsat, stadfæstet og forhøjet. I de 50 gennemlæste sager er det vurderet erstatningsbeløb for henholdvist Ekspropriationskommissionen og Taksationskommissionen præsenteret. For sagerne hvor erstatningsbeløbet er blevet nedsat eller forhøjet, vil de to vurderet beløb blive samlingnet for hver sag. Undersøgelsen vil præsentere hvor stor en økonomisk ændring Taksationskommissionens afgørelser har haft på erstatningsbeløberne for hver sag.

8.1 Analyse af Vejdirektoratets ekspropriations sager

Som nævnt tidligere i projektet har det ikke været muligt at undersøge alle Vejdirektoratets ekspropriationssager som har været påklaget til Taksationskommissionen i perioden 2017 til 2020, da det vil være en for tidskrævende proces. Der er i det følgende taget udgangspunkt i 50 sager som er påbegyndt i perioden 2017 til 2020. Sager fra tidligere end 2017 er ikke med i analysen grundet analysen i kapitel 6 omhandlende sager i perioden 2014 til 2016 og det vurderes at sager ældre end dette ikke vil være repræsentativt i henhold til nyere vurderinger. I analysen indgår der ikke sager fra 2021 og frem. Dette er grundet at ikke alle sager i perioden er afgjort og i Vejdirektoratets sagsarkiv fremgår det ikke tydeligt hvilke sager er afgjort og hvilke stadig er aktive. For at udnytte tiden bedst muligt er det bestemt at sager i perioden ikke skal være præsenteret i analysen.

Sagerne som er tilfældigt udpeget til analysen, vil som i kapitel 6 blive opdelt i afgørelser hvor erstatningsbeløbet for sagerne er blevet stadfæstet, forhøjet og nedsat. Af de 50 sager har Taksationskommissionen besluttet at stadfæstet 21 af sagerne. I 27 af sagerne er erstatningsbeløbet blevet forhøjet, og i 2 af afgørelserne er beløbet blevet nedsat. Nedenfor, i figur 8.1, er den procentvise fordeling af sagerne vist.

Figur 8.1

Figur 8.1 viser at der i perioden 2017 til 2020 er få sagsafgørelser som ender med at erstatningsbeløbet bliver nedsat. Størstedelen af Taksationskommissionens afgørelser er endt med at erstatningsbeløbet er blevet stadfæstet eller forhøjet, hvor over halvdelen af sagerne er endt med en forhøjelse.

Ved at holde dette datasæt op mod datasættet baseret på Ekspropriationsudvalgets undersøgelse vist i figur 6.3, kan det konstateres at de to datasæt deler samme tendenser. I begge analyser er der et klart mindretal af sager der ender med en nedsættelse af erstatningsbeløbet. I analyserne er det under 5% af sagsafgørelserne som ender med en nedsættelse. Der er derfor også et klart flertal af sager der ender med enten fastsættelse eller forhøjelse af erstatningsbeløbet, sammenlignet med mængden af sager som er blevet nedsat. Mængden af sager hvor erstatningsbeløbet er blevet forhøjet er henholdsvis 40% i perioden 2014 til 2016 og 54% i perioden fra 2017 til 2020. Dette kan tyder på at de eventuelle problematikker som har været tilstede under Ekspropriationsudvalgets undersøgelse i 2018, stadig har en indflydelse på udfaldet af sagsafgørelser fra Ekspropriationskommissionen og Taksationskommissionen.

8.2 Vejdirektoratets omkostninger af Taksationskommissionens afgørelser.

I ovenstående afsnit er det konstateret at der er et klart flertal af sager der ender med at erstatningsbeløbet bliver forhøjet, når påklaget til Taksationskommissionen. Dette afsnit vil undersøge hvor stor en økonomisk påvirkning sagsafgørelserne har på Vejdirektoratet. Undersøgelsen tager udgangspunkt i sagerne fra perioden 2017 til 2020. Vejdirektoratet har givet samtykke til at erstatningsbeløbene fra sagerne bliver præsenteret i projektet, på baggrund af, at der ikke opgives oplysninger om andre parter i sagerne. Fra sagerne vil derfor kun benyttes vurderingen af erstatningsbeløbet af Ekspropriationskommissionen og Taksationskommissionen.

Dette afsnit vil bygge videre på det ovenstående afsnit. Ud fra det ovenstående afsnit kan det konstateres at der er mere end 13 gange så mange ekspropriationssager som er endt med en forhøjelse af erstatningsbeløbet i forhold til mængden af sager som er endt med en nedsættelse af erstatningsbeløbet. Undersøgelsen af den økonomiske betydning for Vejdirektoratet, udføres for at få en bedre forståelse af afgørelsernes effekt for Vejdirektoratets økonomi. At der er et flertal af sager som ender med en forhøjelse af erstatningsbeløbet er ikke ensbetydende med at forhøjelsen af beløbet har en stor betydning for Vejdirektoratet.

Det vil undersøges hvad den samlede forskel af erstatningsbeløbene er mellem Ekspropriationskommissionens og Taksationskommissionens for de 50 sager fra 2017 til 2020. Det gælder for både sager som er blevet nedsat og forhøjet, for at bestemme den nøjagtige økonomiske påvirkning. Sager der er endt med en stadfæstelse indgår også i undersøgelsen og beregninger, eftersom de også er blevet revurderet af Taksationskommissionen, men vil dog ikke blive præsenteres i afsnittet eftersom erstatningsbeløbet ikke er blevet ændret.

Før der foretagesen samlede undersøgelse af de 50 sagers ændring af erstatningbeløber, vil det undersøges hvor stor en forskel der er for erstatningsbeløbet for henholdsvis sager hvor Taksationskommissionen har vurderet at det skal nedsættes og forhøjes hver for sig. Selve ændringen af erstatningsbeløbet vil blive beregnet for at få et indblik i hvor store økonomiske ændringer erstatningerne omhandler. Efterfølgende vil den samlede procentvise nedsættelse og forhøjelse beregnes. Ved at se på den procentvise forskel af erstatningsbeløberne er det nemmere at få et indtryk for hvor stor en indflydelse ændringerne har for Vejdirektoratet.

Først vil forskellen mellem sager hvor Taksationskommission vurderet erstatningsbeløbet har været sat for højt blive undersøgt. Af de 50 sager har Taksationskommissionen vurderet at 2 sager skulle nedsættes. I tabel 8.1 er Ekspropriationskommissionens og Taksationskommissionens vurdering af erstatningsbeløbet vist.

Tabel 8.1

Eks. vurdering (DKK)	Taks. vurdering (DKK)	Difference (DKK)
730.070	680.070	50.000
2.665.420	2.290.420	375.000
	Samlede difference:	425.000

I tabellen er det vist at den ene sag blev nedsat med 50.000 kr. og den anden blev nedsat med 375.000 kr. Samlede er sagerne blevet nedsat med 425.000 kr., hvilket svar til 12,5% af de oprindelige vurderinger. Det skal her påpeges at beregningen er foretaget på baggrund af kun to datasæt. Dette gør at der er en fejlkilde på dette resultatet. For at kunne undgå denne fejlkilde vil der skulle undersøges flere sager som ender med en nedsættelse af erstatningsbeløbet fra Taksationskommissionen. Eftersom sagerne i projektet har været tilfældigt udpeget er det ikke muligt at tilføje flere sager til undersøgelsen. Videre i projektet vil der arbejdes videre med resultatet, men det vil påpeges i projektets diskussion at den begrænset datamængde kan påvirke projektets resultat og kan frembringe fejlkilder. Den samlede udgift for Vejdirektoratet lyder efter vurdering af Taksationskommissionen på 2.970.490 kr. fremfor vurderingen af Ekspropriationskommissionen som lød på 3.395.490 kr.

Den samme undersøgelse er fortaget for sager hvor Taksationskommissionen har vurderet at erstatningsbeløbet er vurderet for lavt, og derfor har forhøjet beløbet. I tabel 8.2 vist nedenfor er Ekspropriationskommissions og Taksationskommissionens vurderinger vist for sager hvor erstatningsbeløbet er blevet forhøjet, samt differensen mellem vurderingerne.

Tabel 8.2

Eks. vurdering (DKK)	Taks. vurdering (DKK)	Difference (DKK)
1.772.577	1.842.577	70.000
839.040	864.040	25.000
1.110.424	1.260.424	150.000
140.328	290.328	150.000
0	2.000	2.000
8.000	16.000	8.000
825.000	900.000	75.000
0	8.000	8.000
0	8.000	8.000
30.000	40.000	10.000
74.000	82.000	8.000
80.000	160.000	80.000
8000	32.000	24.000
125.000	140.000	15.000
5.000	13.000	8.000
232.400	300.000	67.600
12.000	20.000	8.000
15.000	40.000	25.000
2.500.000	3.500.000	1.000.000
8.000	23.000	15.000
25.000	33.000	8.000
5.000	13.000	8.000
12.500.000	14.000.000	1.500.000
75.000	202.081	127.081
2.250.000	2.325.000	75.000
450.000	600.000	150.000
35.000	45.000	10.000
	Samlede difference:	3.634.681

Tabellen viser de 27 sager hvor sagsafgørelsen er endt med en forhøjelse og den samlede forskel af erstatningsbeløbene fra Ekspropriationskommissionen og Taksationskommissionen er 3.634.681 kr. Dette svarer til en samlede stigning på 15,7% fra erstatningsbeløbet vurderet af Ekspropriationskommissionen. For de 27 sager vurderet Ekspropriationskommissionen at det samlede erstatningsbeløb lød på 23.124.769 kr., hvor efterfølgende Taksationskommissionen vurderet beløbet til at være 26.759.450 kr. Dette betyder at for de 27 sager som er endt

med en forhøjelse af erstatningsbeløbet, er Vejdirektoratets udgift steget med 3.634.681 kr.

Ved at kombinere data fra de ovenstående analyser kan den aktuelle forskel mellem Ekspropriationskommissionens og Taksationskommissionens vurderinger beregnes. Resultatet vil repræsentere den yderlige udgift for Vejdirektoratet der vil være efter alle 50 sager har været påklaget og revurderet af Taksationskommissionen. Efter ekspropriationssagerne har været påklaget til Taksationskommissionen er det vurderingen at erstatningsbeløbet vil blive vurderet til at være 6,03% større end beløbet vurderet af Ekspropriationskommissionen. I beregningen indgår også sagerne som er vurderet til at blive fastsat. Det samlede erstatningsbeløb for de 21 sager som er blevet stadfæstet af Taksationskommissionen er vurderet til 26.696.352 kr. Selvom der i disse sager ikke er en ændring af erstatningsbeløbet, så har sagerne stadig en påvirkning på hvor stor den procentvise udgift vil være for Vejdirektoratet. Hvis ikke de fastsatte sager indgår i beregningen vil den procentvise stigning af erstatningsbeløbet være betydeligt højere. Dette betyder at det samlede erstatningsbeløb er gået fra en vurdering på 53.216.611 kr., af Ekspropriationskommissionen, til en vurdering på 56.426.292 kr. foretaget af Taksationskommissionen. Dette betyder at Taksationskommissionen samlet har vurderet de 50 sagers erstatningsbeløb 3.209.681 kr. højere end Ekspropriationskommissionens vurdering.

8.3 Delkonklusion

Analysen af de 50 tilfældigt udvalgte sager fra perioden 2017 til 2020 er blevet inddelt efter om afgørelserne er endt med at erstatningsbeløbene er blevet nedsat, stadfæstet eller forhøjet af Taksationskommissionen. I 54% at tilfældene er sagerne endt med at erstatningsbeløbene er blevet forhøjet. 42% af sagerne i perioden er endt med at erstatningsbeløbet vurderet af Ekspropriationskommissionen er blevet stadfæstet. Afsluttende er 4% af sagerne nedsat. Ved sammenligning med data fra Eksprorpriationsudvalgets betænkning fra 2018 kan det konstateres at de to datasæt mindre om hinanden. I begge datasæt er det under 5% af de påklaget sager som er endt med nedsættelse. De resterende sager er endt med en fastsættelse eller forhøjelse af erstatningsbeløbet. I Ekspropriationsudvalget undersøgelse er der at flertal af sager som er stadfæstet og i undersøgelsen i perioden 2017 til 2020 er der et flertal af sager som er forhøjet.

Af sagerne hvor erstatningsbeløbet blev nedsat, blev det samlede beløbet af de to sager nedsat med 12,5% af erstatningsbeløbet vurderet af Ekspropriationskommissionen. For afgørelserne som er endt med en forhøjelse af erstatningsbeløbet, er den samlede stigning af beløbet 15,7%. Ud fra afgørelserne er det beregnet at forskellen mellem Ekspropriationskommissionens og Taksationskommissionens vurderinger af erstatningsbeløbet er tilsvarende en stigning med 6,03%. Ved vurderingen af erstatningsbeløbene af Ekspropriationskommissionen er den samlede vurdering for de 50 sager endt 53.216.611 kr. Efter at sagerne har været revurderet af Taksationskommissionen, er det samlede erstatningsbeløb vurderet til 56.426.292 kr. Vurderingen er fortaget på baggrunde af alle 50 sager. Taksationskommissionens vurdering af det samlede erstatningsbeløbet betyder at Vejdirektoratet for en forhøjet udgift på 3.209.681 kr. fordelt på de 50 sager for er anvendt i undersøgelsen.

9 Analyse af sagsafgørelser fra Vejdirektoratets sagsarkiv

I dette kapitel vil der arbejdes med et casestudie for de 50 tilfældigt udvalgte sager. De 50 sager er gennemlæst hvor den indsamlet information vil blive brugt til at prøve at finde tendenser mellem sager med samme udfald. Mulige tendenser vil kunne pege på eventuelle problemstillinger i ekspropriationsprocessen og kan være med til at skabe en forståelse for Vejdirektoratets problemstilling. I kapitlet vil det undersøges om der fremtræder tendenser i udfaldet af sagsafgørelser på baggrund af hvilket årstal sagerne er fortaget i. Det vil også undersøges om den geografiske lokation af sagerne vil kunne have en betydning for udfaldet af sagsafgørelserne. De 50 sager er fordelt i størstedelen af Danmark, men er overordnet fordelt på 11 anlægsprojekter som primært er lokaliseret på Sjælland og i Midtjylland. Ud over lokationen vil sager med samme baggrund blive holdt op mod hinanden. Derudover vil den generelle argumentation for sagernes afgørelser undersøges og sammenlignes med hinanden.

9.1 Lokation af sagerne

Ved gennemlæsning af sagerne har det være muligt at opdele sagerne efter hvor de geografisk er placeret i Danmark. Det har her vist sig at størstedelen af sagerne er fortaget på baggrund af anlægsprojekter lokaliseret i Midtjylland og på Sjælland. Der er enkelte sager som er placeret i Sønderjylland.

- 2017
  - Holstebromotorvejen (7)
  - Hønsinge Omfartsvej (3)
  - Køge Bugt Motorvejen (7)
- 2018
  - Holstebromotorvejen, Tvis-Holstebro N (8)
  - Ramper ved Vemmedrup (1)
  - Ramper ved Tjæreby (1)
- 2019
  - Kalundborgmotorvejen (5)
  - Frederikssund fjordforbindelse (8)
  - Tilslutningsanlæg Aabenraa (1)
  - Østjyske Motorvej, Skanderborg S-Aarhus S (6)
- 2020
  - Haderup Omfartsvej (3)

Før der bliver fortaget en sammenligning af sagerne undersøges det om hvor Vejdirektoratet har udført anlægsprojekter gennem perioden 2017 til 2020. Dette vil oplyse om der har været fortaget anlægsprojekter som ikke er repræsenteret i denne analyse. Til at undersøge hvor Vejdirektoratet har haft fortaget anlægsprojekter i perioden, er Vejdirektoratets egne rapporter anvendt. Hvert år udarbejder Vejdirektoratet en rapport kaldet "Statsvejnettet". I rapporten oplyser Vejdirektoratet om udvikling og tilstande af Vejdirektoratet og de projekter som de har part i. Rapporterne indeholder information om hvor Vejdirektoratet har arbejdet på projekter. Derfor er rapporterne Statsvejnettet 2017 til 2020 læst. Rapporterne ligger offentligt tilgængeligt på Vejdirektoratets egen hjemmeside. I rapporterne er det præsenteret at det som er for de 50 sager primært er Midtjylland og Sjælland der hvor der primært har været fortaget anlægsprojekter. Det præsenteres dog også at der er mindre anlæg i Sønderjylland som ikke er præsenteret i de 50 tilfældigt udpeget sager. Det samme gælder for Fyn, hvor der også er mindre anlægsprojekter som ikke fremtræder i analysen. (Vejdirektoratet, 2020)

At Fyn, Sønderjylland og Nordjylland er under repræsenteret i de 50 sager er forventet efter at have læst Statsvejnettet 2017 til 2020. Eftersom der er fortaget færre anlægsprojekter i de regioner kan det også forventes at der har været fortaget færre ekspropriationssager som har været påklaget. Nedenfor er det præsenteret hvordan de 50 sager er fordelt i Danmark.

- 24 sager i Midtjylland
- 1 sag i Sønderjylland
- 25 sager på Sjælland

For hver region vil afgørelserne blive undersøgt i forhold til fordeling af sager som er endt med henholdsvis nedsættelse, stadfæstelse og forhøjelse. Dette vil kunne præsentere om der er en forskel på fordeling af sagerne, alt efter om afgørelsen er foretaget i Jylland eller på Sjælland. Fordeling af de 25 sager, som er lokaliseret i Jylland, at 60% af sagerne er blevet forhøjet. 32% af dem er blevet stadfæstet og 8% er nedsat. På Sjælland er der også lokaliseret 25 sager. Fordeling af afgørelserne lyder som følge, 48% af sagerne er forhøjet og 52% er stadfæstet. På Sjælland er ingen af de 25 sager vurderet til at blive nedsat. Den procentvise fordeling af sagerne varierer ikke med mere end 20% mellem de to Taksationskommissioner. Når datasættet anvendt til undersøgelsen ikke er større, så vurderes det at de to Taksationskommissioner ikke arbejder forskelligt med sagsafgørelserne.

9.2 Sammenligning af afgørelser i samme årstal

Det vil i denne del af analysen kort undersøges om der fra 2017 til 2020 har været en ændring i fordelingen af afgørelser. Analysen vil kunne give et indblik i om der er sket en ændring i forhold til hvordan erstatningsbeløbet vurderes for henholdsvis Ekspropriationskommissionen og Taksationskommissionen. Eftersom der ikke er mange afgørelser hvert år er der en fejlkilde, men hvis det fremgår at der er et markant flertal af en type af afgørelser vil det eventuelt kunne tyde på at der er sket en ændring for vurderingen af erstatningsbeløbet.

Fordelingen af de 50 sager på årstallene vil her blive præsenteret og derefter vil fordelingen af sagsafgørelserne indenfor hvert årstal præsenteres. Af de 50 sager har 17 af dem været

udarbejdet i 2017. 10 af sager er udarbejdet i 2018. I 2019 har der være 20 sager. Og til sidst er der 3 sager som er udarbejdet i 2020. Fordeling af afgørelser af sager indenfor hvert år er vist nedenfor.

- 2017
  - 0 sager er nedsat: 0%
  - 9 sager er stadfæstet: 53%
  - 8 sager er forhøjet: 47%
- 2018
  - 1 sager er nedsat: 10%
  - 4 sager er stadfæstet: 40%
  - 5 sager er forhøjet: 50%
- 2019
  - 1 sager er nedsat: 5%
  - 8 sager er stadfæstet: 40%
  - 11 sager er forhøjet: 55%
- 2020
  - 0 sager er nedsat: 0%
  - 0 sager er stadfæstet: 0%
  - 3 sager er forhøjet: 100%

Ovenstående viser den procentvise fordeling af sagsafgørelserne at der formentligt ikke er sket en ændring i forhold til hvordan sagsafgørelser blev afgjort fra 2017 til 2019. I år 2020 er alle de undersøgte sager endt med en forhøjelse af erstatningsbeløbet, men dette tyder nødvendigvis ikke på at der er fortaget en ændring i erstatningsprocessen. Eftersom der kun er 3 sager i år 2020 er det muligt at det blot er en tilfældighed at der ikke er sager som er blevet nedsat eller stadfæstet. I år 2017 til 2019 minder fordelingen af sager om hinanden. Det er kun enkelte sager som er blevet nedsat, hvor mellem 40 til 55% af sagerne er stadfæstet eller forhøjet. I ingen af årstallene er der er et klart overtal af sager som ender med en type sagsafgørelse.

9.3 Argumentation for sagsafgørelser

I denne del af kapitlet vil det undersøges hvad Taksationskommissionens argumentationer er for afgørelser for sagerne. Undersøgelsen vil inden holde alle typer at afgørelser, både sager som er blevet nedsat, stadfæstet og forhøjet. Alle 50 sager vil ikke præsenteres enkeltvist, men sager med samme forhold og argumentation vil præsenteres sammen.

Først vil der undersøges hvilke elementer som der bliver udbetal erstatning for. Når dette er undersøgt vil der kunne fortages en sammenligning mellem sager med samme elementer. Dette vil for eksempel kunne være sager hvor en grundejer har modtaget erstatning for et læhegn. Ved at sammenligne sager med de samme elementer vil det være muligt at undersøge om der en konstant fremgangsmåde til vurderingen af erstatningsbeløbet.

Ved gennemlæsningen sagerne er de elementer som fremtræder mest i sagerne, som grundejerne modtager eller søgt erstatning for, er den afståede jord, læhegn, beplantning og shikane fra anlægsprojektet. Der forekommer også sager hvor der er modtaget erstatning for bygninger og veje på ejendommene. Der er sager som indeholder flere elementer, for eksempel være en grundejer har påklaget erstatningen for både omlægning af et hegn og beplantning. I præsentationen nedenfor vil den samlede mænge af sager overstige 50 eftersom nogen sager vil fremtræde flere gange. Det skal hertil nævnes at eller har modtaget erstatning for den afgivet jord. Men i præsentationen er det kun sager hvor ejeren har påklaget erstatningsbeløbet for jorden som er inkluderet præsentationen.

Nedenstående dette er der fortaget en præsentation af hvilke elementer som er grundejere har modtaget et erstatningstilbud for fra Ekspropriationskommissionen og som efterfulgt er blevet påklaget til Taksationskommissionen. Det gælder erstatning for:

- • 23 sager påklager erstatningen for beplantning
- 24 sager påklager erstatningen for jord (grunden)
- 7 sager påklager erstatningen for hegn
- 3 sager påklager erstatningen for shikane
- 2 sager påklager erstatningen for bygninger
- 1 sag påklager erstatningen for veje

Først vil hver af de 6 ovenstående elementer blive gennemgået for at undersøge om der en tendens for hvordan hver type af sager ender og om der er tendenser for argumentationen af afgørelsen. De første sager som vil blive gennemgået, er sager hvor grundejere har påklaget erstatningsbeløbet for beplantning. Af de 23 sager har 19 af dem modtaget et forhøjet erstatningsbeløb efter at være påklaget til Taksationskommissionen. De 4 resterende sager er endt med en stadfæstelse af erstatningsbeløbet. I disse sager er der generel fokus på selve erstatningen for den mistede beplantning, men der er i et flertal af sagerne givet et beløb til grundejerne, som er tiltænkt kompensation for at grundejeren selv skal stå for reetablering af beplantningen. I afgørelserne er der i de flest tilfælde ikke tilknyttet en kommentar til hvorfor erstatningsbeløbet er forhøjet, udover "Taksationskommissionen vurdere at erstatningsbeløbet vurderet af Ekspropriationskommissionen er for lavt". Der er der sager hvor beløbet for selvbeplantning, af den afstået beplantning er forhøjet. For sager hvor dette er tilfældet er der heller ikke præsenteret en argumentation for forhøjelsen.

Tanker på baggrund af sagsafgørelserne;
Umiddelbart vurderes det at de to kommissioner burde kunne blive enige om hvor meget en times arbejde med at genetablere beplantningen vil koste og det tænkes ikke at være den del af vurderingen som vil præsentere et problem i vurdering af erstatningen. Det tænkes at det største problem for erstatningssager omhandlede beplantning er vurderingen af selve beplantningen. Det tænkes at vurdering af beplantning kan være problematisk, eftersom det er levende organismer. Der er også flere variable som vil kunne have en indflydelse på hvad værdien skal er for, for eksempel et træ. Træets alder, størrelse og tilstand vil kunne have en betydningen for dets værdi. Og to træer som er sået samtidig vil nødvendigvis ikke skulle vurderes ens. Vurderingen af beplantningen vil derfor kunne variere alt efter hvem som fortager vurderingen. Ud af de 50 sager har 24 af dem påklaget

erstatningsbeløbet modtaget for den afstående jord. Af de 24 er en sag blevet nedsat, 19 sager er stadfæstet og 5 sager er forhøjet. For denne type af klager, fremgår det at et klart overtal af sager som ender med en stadfæstelse af erstatningsbeløbet, vurderet af Ekspropriationskommissionen. Ved en gennemgang af sagerne er fremgår det at den nedsatte sag ikke er nedsat på baggrund af den afståede jord, men for reetablering af et elektrisk hegn. For sagerne som er endt med en stadfæstelse, er argumentationen for alle sagerne den samme. Taksationskommissionen kommenterer at den er enige med Ekspropriationskommissionens vurdering. Ekspropriationskommissionen kommenterer i sagerne, at den afstående jord er baseret på seneste købs- og salgsdato. I de 5 tilfælde hvor sagerne er endt med en forhøjelse af erstatningsbeløbet, har lodsejerne fået tildelt anden jord, men af ringere kvalitet. I de tilfælde har Taksationskommissionen vurderet at den tildelte jord er mindre hver end Ekspropriationskommissionen har vurderet og derfor har lodsejerne modtaget et større erstatningsbeløb.

Tanker på baggrund af sagsafgørelserne;
I sagsafgørelserne hvor erstatningsbeløbet er blevet stadfæstet, er der præsenteret en argumentation som ligger til grund for vurderingen. At vurderingen af jordens værdi er baseret på seneste salgsoplysninger, tænkes at været et fornuftigt udgangspunkt på for vurdering af jorden. Det skal dog undersøges om jorden har ændret anvendelse, eftersom det kan have en indflydelse på jordens værdi. I de sager hvor erstatningsbeløbet er forhøjet, er udregningen af den tildelt jords pris præsenteret. Dette giver læserne af sagsafgørelserne noget konkret at forholde sig til.

7 af de sagsafgørelser som er udvalgt fra Vejdirektoratets sagsarkiv omhandler erstatning for hegn. I 5 af de 7 sagsafgørelser er endt med en forhøjelse af erstatningsbeløbet og 2 sager er endt med stadfæstelse af beløbet. Ved gennemgang af sagerne kan det konstateres at de minder om afgørelserne omhandlende erstatning for beplantning. Som i afgørelserne om beplantning, er erstatningsbeløbet i afgørelserne omhandlende hegn opdelt i to erstatningsbeløb. Det ene beløb modtager lodsejeren for erstatning af det fjernede hegn også er der givet et beløb til at ejeren selv kan foretage opstilling af nyt hegn. Sagerne som er endt med en forhøjelse, er ikke vurderet højere på baggrund af værdien af selve hegnet, men det er omkostningerne for reetablering af hegnet som er vurderet højere af Taksationskommissionen. Afgørelserne af sagerne præsenterer ikke en konkret argumentation for afgørelserne og de revurderet beløber. Det nævnes bolt om Taksationskommissionen er enige eller uenige med vurderingerne foretaget af Ekspropriationskommissionen.

Tanker på baggrund af sagsafgørelserne;
Det tænkes at for sager som involverer erstatning af hegn, at det vil være muligt at komme til enighed om erstatningsbeløbet. Ud fra de 7 sager kan konstateres det er kommissionerne generelt er enige om erstatningsbeløbet og selve hegnet, men er de ikke vurdere reetableringen af hegnet ens. Nogle af da variable som vil have en indflydelse på dette beløb er, antal timer det vil tage at reetablere hegnet samt hvor meget en times arbejde er hver i kroner. Det vurderes at dette er to variable som ville være nemt at komme til enighed om.

Der 3 sager hvor efterfølgende shikane fra anlægsprojektet er blevet påklaget. I de 3 sager har lodsejeren modtaget erstatning for afstået jord, men i sagerne har de efterfølgende påklage gener fra anlægsprojektet. 2 af sagerne har modtaget en yderlig erstatning for gener, hvor den sidste modtog nogen erstatning for generne. I sagerne har lodsejerne selv

nævnt at de ønsker erstatning for gener, men under at kommentere størrelsen af beløbet. Taksationskommissionen kommenterer i sagerne at lodsejerne vil modtage erstatning, men argumentationen for erstatningsbeløbet er ikke præsenteret i afgørelserne.

Tanker på baggrund af sagsafgørelserne;
I forhold til at kunne vurdere støjgener, vurderes det at det ville være muligt at kunne lave en fremgangsmåde, der vil gøre det muligt for kommissionerne at komme til enighed om erstatningsbeløbet. Eftersom støj er en målbart, vil det eventuelt være muligt at lave en tabel som vil kunne anvendes til vurdering af erstatning. Hvor et højere støjniveau vil give en større erstatning.

Sagerne omhandlende erstatning af bygninger og veje på den eksproprierede ejendom vil blive præsenteret samtidigt. Den ene sag, som omhandler påklaget erstatning for en bygning, er vurderet til at blive stadfæstet af Taksationskommissionen. Taksationskommissionen kommenterer kun at de er enige med Ekspropriationskommissionens vurdering af erstatning. Den anden sag indeholder erstatning for vej og er samtidig den anden sag omhandlende erstatning af bygning. Denne sag vil præsenteres grundigere end de ovenstående sager er blevet, eftersom der kun er den ene sag for der er foretaget en ændring i erstatningsbeløbet.

I sagen erstatningsbeløbet overordnet blevet vurderet til at skulle blive nedsat af Taksationskommissionen. Erstatningen er vurderet til at skulle nedsættes fra 2.665.420 kr. til 2.290.420 kr. Sagen omhandler omlægningen af en vej og erstatning for en bygnings nye placering på matriklen. Taksationskommissionen har vurderet at omkostningerne til omlægning af en vej på den eksproprieret matrikel har været vurderet for lavt, dog uden at oplyse hvad den nye vurdering er sat til. Samtidig har ejeren af matriklen modtage erstatning for en bygningers nye placering i forhold til det eksproprierede areal. Taksationskommissionen vurderer ikke ejerne skal modtager erstatning for den nye placering. Så selvom lodsejeren modtager en højere erstatning for omlægning af vejen på sin matrikel, er samlede vurdering af erstatningsbeløb faldet med 375.000 kr. i forhold til Ekspropriationskommissionen vurdering.

Før gennemlæsning af sagerne, har det været tiltænkt at gennemgå flere sager som den ovenstående, men gennemlæsning er det konstateret at vurderingerne foretaget af Taksationskommissionen er kortfattet med mangel på argumentation for afgørelserne. Ved gennemgang af sagerne enkeltvist er det vurderet at det samme vil blive præsenteret flere gang, dog med andre beløber. Der vil i stedet foretages en mere generel præsentation, af de forskellige reaktioner fra Taksationskommissionen på klagerne. De sager som giver forskellige reaktioner fra Taksationskommissionen. Taksationskommissionen har to generel kommentarer på sagerne, alt efter om Taksationskommissionen er enige eller uenige med Ekspropriationskommissionens vurdering. Derudover ændrer formuleringen af kommentaren sig alt efter om den klagende part har præsenteret et alternativt erstatningsbeløb. Som tidligere nævnt er der enkelte sager hvor der er foretaget beregninger af erstatningsbeløbet, men det forekommer kun i få af de 50 sager.

I afgørelsen hvor Taksationskommissionen er stadfæster vurderingen foretaget af Ekspropriationskommissionen, kommentere Taksationskommissionen at den er enige med Ekspropriationskommissionens vurdering. Til dette er der ikke knyttet yderligere kommentarer.

I sagsafgørelser hvor Taksationskommissionen enten vurdere at erstatningsbeløbet skal

forhøjes eller nedsættes, kommentere kommissionen at den ikke er enige med afgørelsen foretaget af Ekspropriationskommissionen. Hvor det efterfølgende er beskrevet hvilket element i sagen som vurderes anderledes. I sager hvor parten som klager har præsenteret et alternativt erstatningsbeløb, har Taksationskommissionen kommenteret på det alternativt tilbud. I det tilfælde hvor erstatningsbeløbet er blevet stadfæstet, har Taksationskommissionen kommenteret at lodsejerens anførelser ikke kan føre til en forøget erstatning. I tilfælde hvor erstatningsbeløbet bliver ændret på baggrund af klagen kommentere Taksationskommissionen, at den ikke er enige med afgørelsen foretaget af Ekspropriationskommissionen.

Tanker på baggrund af sagsafgørelserne;
Efter gennemlæsning af sagerne konstateres det at afgørelserne generelt ikke er mange kommentarer til hvordan afgørelsen er foretager. Uanset udfaldet af Taksationskommissionens afgørelser af sagerne, er der en mangel på argumenter for hvorfor en given afgørelse er truffet. De kortfattede argumenter og forklaringer for de vurderet erstatningsbeløb kan skyldes at Taksationskommissionen har en stor arbejdsbyrde og ikke har resurser til at kunne give en detaljeret beskrivelse. De kortfattede beskrivelser for argumenter kan tænkes at have en negativ effekt på modtageren af afgørelsen. For afgørelser som dem der indgår i projektet, er det vigtigt at der er en gennemsigtighed så det er muligt for den almene borger at kunne følge og forstå processen for afgørelsen af sagen. Dette virker ikke til at være tilfældet i disse ekspropriationssager. I det kommissionen ikke tydeligt informere om detaljer i sagen og begrunder argumentationen på erstatningsbeløbet, så forsvinder gennemsigtigheden for borgeren.

9.4 Delkonklusion

Af de undersøgte detaljer i de 50 tilfældigt udvalgte sager, lader det ikke til at der en klar forskel på mængden af sagsafgørelser som ender med nedsættelse, stadfæstelse eller forhøjelse mellem Taksationskommissionen for Jylland og Øerne. I perioden som sagerne er udvalgt i, 2017 til 2020, er fordeling af sagsafgørelserne undersøgt for hvert år. I årene 2017 til 2019 har den procentvise fordeling af sagsafgørelserne lignet hinanden. I 2020 var alle sagerne endt med en forhøjelse, men eftersom kun 3 sager var repræsenteret det år, konkluderes der ikke på resultatet for 2020.

Ved undersøgelse af de forskellige elementer som bliver påklaget i ekspropriationssagerne præsenteres nogle tendenser. For sager hvor erstatningsbeløbet for beplantning og hegn er blevet påklaget, har der været et klart overtal af sager som er endt med en forhøjelse af erstatningsbeløbet. For sager omhandlende beplantning, er 19 af 23 sager blevet forhøjet. For sager omhandlende erstatning af hegn er 5 af 7 endt med en forhøjelse. Hvis man undersøger afgørelserne af sager omhandlende erstatning af den afståede jord er også en ulige fordeling af afgørelser, dog med et flertal af sager som ender med en stadfæstelse af erstatningsbeløbet. I denne type af sager er 19 af 24 afgørelser endt med en stadfæstelse. Disse tre undersøgelser præsenterer at nogle typer af sager oftere ender med en given afgørelse.

Ved gennemlæsning af de 50 sager er Taksationskommissionens argumenter for sagsafgørelserne undersøgt. Undersøgelsen har vist at argumentationen for afgørelserne generelt er kortfattet. Argumentationerne indeholder en kommentar på om Taksationskommissionen er

enig eller uenig med Ekspropriationskommissionens vurdering, efterfulgt af en præsentation af det nye erstatningsbeløb. I de færreste tilfælde er en beregning af erstatningsbeløbet præsenteret.

10 Diskussion

I dette kapitel vil der blive fortaget en diskussion på baggrund af analysen fra ovenstående kapitel og problemet præsenteret af Vejdirektoratet. Diskussionens har til formål at vurdere om Vejdirektoratets problemstilling er relevant. Diskussionen vil præsentere de problemer der kunne skyldes en eventuel fejlvurdering af erstatningsbeløber for ekspropriationssager. Problemstillingen Vejdirektoratet har præsenteret er at et flertal af ekspropriationssager som bliver påklaget til Taksationskommissionen ender med at erstatningsbeløbet bliver forhøjet samlingnet med beløbet vurderet af Ekspropriationskommissionen.

Det første som blev undersøgt i kapitel 8 var hvordan Taksationskommissionens sagsafgørelser har været fordelt, i forhold til om erstatningsbeløbene er bliver nedsat, stadfæstet eller forhøjet. I undersøgelses perioden 2017 til 2020 har der været et klart undertal af sager som er endt med en nedsættelse af erstatningsbeløbet. Samtidig var over 50% af sagerne blevet vurderet til at forhøje erstatningsbeløbet i forhold til vurderingen foretaget af Ekspropriationskommissionen. Nedenstående er diagrammet fra undersøgelsen vist sammen ved diagrammet fra Ekspropriationsudvalgets undersøgelse fra 2018.

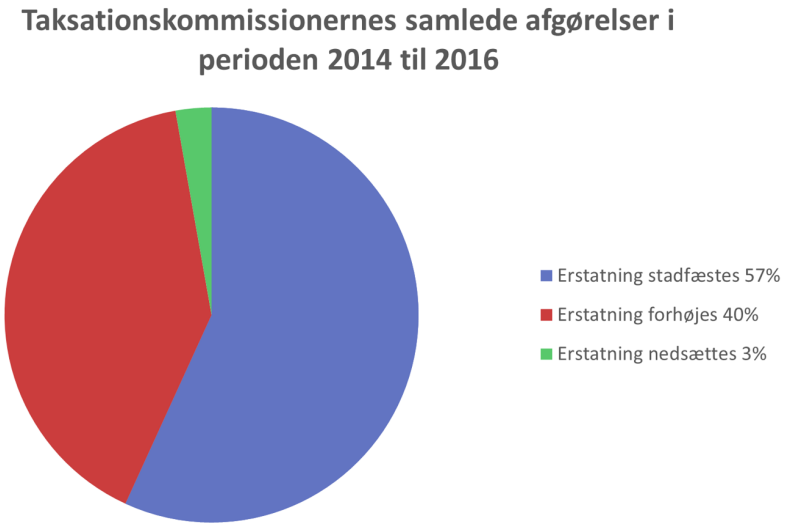

Figur 10.1

Figur 10.2

Sammenlignes de to undersøgelser, kan det ses at undersøgelserne minder om hinanden. I begge undersøgelser er det få sager som er endt med en nedsættelse af erstatningsbeløbet. Det afviger mellem undersøgelserne om der er et flertal af sagsafgørelserne der er endt med en forhøjelse eller en stadfæstelse. Fordelingen af sagsafgørelserne som ender med enten en forhøjelse eller stadfæstelse af erstatningsbeløbet ligger mellem 40% og 57%. Ud fra de to undersøgelser, kan det konstateres at forholdet mellem mængden af sagsafgørelers der er endt med henholdsvis en nedsættelse, stadfæstelse og forhøjelse er forholdsvis ens for de to undersøgelser. Dette tyder på at de problematikker der potentielt forekommer ved vurdering af erstatningsbeløbet for ekspropriationssager har været til stede over en længere periode. Den lave mængde af sager tyder dog ikke nødvendigvis på at Ekspropriationskommissionen konsekvent vurdere erstatningsbeløbet lavere en Taksationskommissionen. Undersøgelserne er kun mulige at foretage på baggrund af påklagede sager, eftersom Taksationskommissionen ikke foretager vurderinger af sager som ikke er blevet påklaget. Det er derfor muligt, at de fleste af afgørelserne ville blive stadfæstet og kun en mindre del af afgørelserne ville ende med en forhøjelse eller en nedsættelse af erstatningsbeløbet. I et sådant tilfælde, vil det kunne tyde på at lodsejerne i mange tilfælde er i stand til at vurdere om der er foretaget en forkert vurdering, og derved ikke blot påklager erstatningsbeløbet uden omtanke. Ved gennemlæsning af sagsafgørelser til udarbejdelse af denne rapport er der ikke forekommet sager hvor Vejdirektoratet har ageret som den påklagende part i sagen. Det er altså i alle sager den eksproprierede part, der har påklaget sagen til Taksationskommissionen. Havde det i stedet i nogle tilfælde været den eksproprierende part, havde man måske kunne forvente en større andel af nedsættelser af erstatningen. Det er uvist hvorfor Vejdirektoratet ikke fremgår som den klagende part i nogle af de 50 gennemlæste sager. Det kan skyldes at de har ment af erstatningsbeløbet har været rimeligt i samtlige sager. Det kan dog også skyldes, som vist i undersøgelserne, at Vejdirektoratet kun vinder i 3% til 4% af afgørelserne og derfor ikke vurderer at det er fornuftigt at påklage sager. Hvis dette er tilfældet, vil det kunne betyde at Vejdirektoratets selv er medvirkende til at de taber flere sager end de vinder.

Hvis man ser på forskellen mellem erstatningsbeløbene vurderet af kommissionerne, variere beløbet meget mellem sagerne. I afsnit 8.2 blev den procentvise difference beregnet. For sager der endte med en nedsættelse, blev erstatningsbeløbet samlede nedsat med 12,5%. For sager hvor Taksationskommissionen vurderet at erstatningsbeløbet har skulle forhøjes, er beløbet samlede steget med 15,7%. Taksationskommissionens afvigelser af vurderinger af erstatningsbeløbene fra Ekspropriationskommissionen er større ved sager som ende med en forhøjelse af erstatningsbeløbet. Den procentvise forskel, om det omhandler nedsætning eller forhøjelse af beløbet, er dog så lille at dette ikke vil skabe problematikker i henhold til et uretfærdigt retssystem.

Angående argumentationen for Taksationskommissionens afgørelser på sager, kan det fremgå uklart, hvad det er som ligger til grund for at en lodsejer skal afstå eller modtage et andet erstatningsbeløb end det tildelt af Ekspropriationskommissionen. Argumentationerne indeholder generelt en kommentar som fremhæver om Taksationskommissionen er enig eller uenig med Ekspropriationskommissionens vurderinger. Hvis der er enighed mellem kommissionerne om erstatningsbeløbet, kommer dette til udtryk ved et kort notat. For afgørelser hvor erstatningsbeløbet bliver forhøjet, er der ofte et notat som påpeger en uenighed mellem kommissionerne. Efterfuldt er det normalt påpeget hvilket aspekt som menes ikke at være vurderet korrekt. Tilknytte dette er det nye beløb ofte præsenteret, men uden en argumentation eller beregning for hvad der lægger til grund for den nye vurdering. Ved at give en mere uddybende begrundelse for en påklaget sags afgørelse, vil det kunne være med til at give den almene lodsejer en bedre forståelse for hvordan Taksationskommissionen er kommet frem til erstatningsbeløbet. Dette vil dog medføre en større arbejdsbyrde for Taksationskommissionen, som vil kunne komme til at påvirke sagsbehandlingstiden. For en myndighed som Vejdirektoratet vil en uddybet beskrivelse, kunne være med til at give en bedre forståelse for vurderingsprocessen ved beregning af et erstatningsbeløb. Dette vil Vejdirektoratet efterfølgende kunne benytte sig af til at lægge budget for fremtidige ekspropriationsprojekter. Det vil samtidig også kunne være med til at give lodsejerne en bedre forståelse og tryghed hvis det fremgik tydeligt at sagen hvad erstatningsbeløbet var vurderet på baggrund af. Det vil kunne være til Taksationskommissionens egen fordel, hvis sagerne blev bedre beskrevet. Hvis dette var tilfældet vil det være muligt at bruge afgørelsen som reference for fremtidige sager. Det vil samtidig også give en øget gennemsigtighed samt retssikkerhed. De to elementer gør at den almene borger kan tro på at retssystemet træffer de rigtige og rimlige beslutninger, med baggrund i lovgivningen.

11 | Konklusion

Dette projekt har undersøgt klagemulighederne for statslige ekspropriationer. I denne sammenhæng har Vejdirektoratet præsenteret en mulig problemstilling angående vurdering af erstatningsbeløbet for sager påklaget til Taksationskommissionen. Vejdirektoratets problemstilling lød på at et klart flertal af sagsafgørelser endte med en forhøjelse af erstatningsbeløbet, sammenlignet med mængden af afgørelser som endte med en nedsættelse af erstatningsbeløbet.

For at danne en bedre forståelse for problemstillingen samt emnet, blev begrebet ekspropriation undersøgt og hvilke klagemuligheder der er i tilfælde af en part i en ekspropriationssag ikke er tilfreds med erstatningsbeløbet.

Efter at have opnået en større forståelse for emnet, blev det undersøgt om Vejdirektoratets påstand, om at langt flere sager ender med en forhøjelse fremfor en nedsættelse af erstatningsbeløbet, var korrekt. Undersøgelsen blev foretaget over to gange, den første af de to undersøgelser var baseret på en betænkning foretaget af Ekspropriationsudvalget, som blev udgivet i 2018. Betænkningen er baseret på statslige ekspropriationssager i perioden 2014 til 2016. Den anden undersøgelse var baseret på 50 tilfældigt udpegede sager fra Vejdirektoratets eget sagsarkiv. Undersøgelserne præsenterer mængden af Taksationskommissions sagsafgørelser som endte med en nedsættelse, stadfæstelse eller forhøjelse af erstatningsbeløbet for statslige ekspropriationssager. Begge undersøgelse viste at næsten 50% af sagsafgørelserne endt med en forhøjelse af erstatningsbeløbet, hvor mindre end 5% af sagsafgørelserne ende med en nedsættelse af beløbet. Hvilket understøtter problematikken fremsat af Vejdirektoratets.

Efter at have konstateret at der i en årrække har været et flertal af statslige ekspropriationssager, som er endt med en forhøjelse af erstatningsbeløbet, når påklaget til Taksationskommissionen, blev det efterfølgende undersøgt om der er sammenhæng mellem sagerne hvor erstatningsbeløbet er blevet forhøjet.

Ændringen i erstatningsbeløbet efter behandling ved Taksakommissionen blev undersøgt for de 50 tilfældigt udpegede sager. Her viser undersøgelsen, at i de to sager, hvor erstatningsbeløbet blev nedsat, nedsættes erstatningen med 12,5 %. I de 27 sager hvor erstatningsbeløbet forhøjes, ligger denne forhøjelse på 15,7%. Det vurderes på baggrund heraf, at der ikke er en urimelig forskel i hvor meget sager nedsættes eller forhøjes efter påklage til Taksationskommissionen. Vejdirektoratets oprindelige udgift ved de 50 sager var 53.216.611 kr. baseret på Eksproprationskommisionens erstatsningvurdering. Dette beløb er steget med 6,01% som følge af Taksationskommissionens sagsargørelser.

Efterfølgende har været undersøgt om der præsenteres tendenser i afgørelserne af de 50 sager. Undersøgelsen viser at der for sager som omhandler erstatning af beplantning og reetablering af hegn, er det et klart overtal af sager som ender med en forhøjelse af erstatningsbeløbet. Generelt for alle sags afgørelserne er argumentationen for Taksationskommissionens

afgørelser kortfattet.

Overordnet kan det konstateres at der er et flertal at statslige ekspropriationssager som ender med en stadfæstelse eller forhøjelse af erstatningsbeløbet, sammenlignet med mængden som bliver nedsat. Ved analyse af sagerne kan det konstateres at der er nogle typer af erstatningssager som hyppigere ender med et forhøjet erstatningsbeløb. Det er svært at konstater på hvilken baggrund afgørelserne er truffet, grundet de kortfattet formuleringer i afgørelserne.

Litteratur

Ekspropriationsudvalget (2018). „Betænkning om ekspropriation efter planloven“ (jun. 2018). Accessed 02-06-2022. URL: https://em.dk/media/9156/06-12-ekspropriationsudvalgets_betaenkning_webversion.pdf.

Faktalink (n. d.). *Baggrund om videnskab og videnskabsteori*. Accessed 02-06-2022. URL: https://faktalink.dk/videnskabsteori/baggrund-videnskab-videnskabsteori.

Mølbeck, Hanne, Jens Flensborg og Søren Højgaard Mørup (2019). *Ekspropriation i praksis*. 2. udgave, 1. oplag. Jurist- og Økonom forbundets forlag, 2019. ISBN: 978-87-574-3610-5.

Maaløe, Erik (2002). *Casestudier*. 2. Edition. Erik Maaløe og Akademisk forlag A/S, 2002. ISBN: ISBN 87-500-3701-3.

Statsministeriet (2017). „Min Grundlov“ (1. feb. 2017). URL: https://www.ft.dk/-/media/sites/ft/pdf/publikationer/grundloven/min-grundlov_web.ashx.

Thisted, Jens (2018). *Forskningsmetode i praksis*. 2. edition, 1. printing. Munksgaard, 2018. ISBN: 978-87-628-1487-5.

Vejdirektoratet (2020). „Statsvejnettet“ (11. nov. 2020). URL: https://www.vejdirektoratet.dk/udgivelser?queryText=statsvejnettet.